

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на год 12 круна, на по год 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату

Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.

Поједини број 20 хел.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата се шаље поштомском упућеницом или групном само и непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње. Дописе се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цезара по 4 хелера за први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Данас, 14 маја, као на дан крунисања Њ Величанства руског Цара Николе II, руски отправник послова, г. Соловјев, држао је благодарјење у овдашњој манастирској цркви, при коме је чинодјејствовао Високопреосвештени Митрополит г. Митрофан са мјесним свештенством.

— Г. Димитрије Ризов, овдашњи бугарски дипломатски агент премјештен је у истом својству у Биоград, а за дипломатског агента овдје именован је г. Тошев, досадашњи бугарски агент у Битољу.

— Г. Даксон, министар Савезних Држава Сјеверне Америке у Атини, назначен је као такав и за Цетиње.

ЦЕТИЊЕ, 14. маја.

Могући преокрет у спољашњој политици Француске.

Знаменити француски књижевник, Виктор Иго, рекао је: „Савез између Француске и Њемачке био би спас за Јевропу и за свеопшти мир“, а њемачки канцелар, кнез Бизмарк, рекао је: „Кад би Њемачка и Француска биле у савезу, оне би прописивале законе свијету“. Данас као да та мисао налази све више присталица код оба поменутих народа. Из дана у дан све се више проносе гласови о томе, да ће француски министар иностраних дјела, Делкасе, одступити са свога положаја и поћи у оставку, и ако се то обистини онда настаје питање, каква ће правац тада увести француска политика.

Делкасова оставка може се узети као жртва од стране Француске у корист споразума с Њемачком. Нема сумње, да Делкасе није био по вољи њемачкој дипломатији и да ће у Берлину бити задовољни његовом оставком. С друге опет стране, ако се обистине вјести о томе, да ће мјесто Делкасе-а доћи за министром иностраних дјела Егјен, онда ће тај сами факт имати потпуно одређено значење, т. ј. мјесто Делкасе-а, која је сву пажњу обратио био на често јевропске односе, доћи ће министар, који је до појединости познат с колонијалним питањима и који свом силом тежи, да центар тежине француске политике пренесе на Далеки Исток. У свези са овом могућом промјеном стоје и гласови о појачању француске ратне флоте на толико, да би француски интереси у Тихом океану били потпуно осигурани.

Ова реформа постала је, како изгледа дневним питањем од онда, од кад су Савезне Државе америчке повећале своју флоту и од кад се Јапан пројавио као велика поморска држава.

Судба Индо-Китаја рјешава се у Тихом океану, а не у Јевропи. Тај океан данас игра у свјетској историји исту улогу, какву је некад играло Средиземно море у Јевропи. Ново стање захтјева и нова средства, тако да ће Француска морати, равно или позно, ступити на пут интензивне спољашње политике и знатно повећати своју поморску снагу.

Али није то доста. Треба ту флоту и преуредити. Прилијер Ин-

глеске показао је, да треба имати флоту од добро наоружаних и брвих бродова, који су саграђени тако, да могу вршити далеко пловидбе а да не рачунају на гостопримство неутралнијех држава. Међутим буџетом за 1905 годину одређена је таква сума, која није довољна за извајање тако обилне реформе. Док пак та цијел не буде достигнута, Француска не може помислити на то, да њз основа промијени своју спољашњу политику.

Ако су у потпуно вријеме пребацивали Делкасе-у, да није довољно одважан, онда може ли се мислити да ће његов замјеник при истим условима бити сретнији и да ће показати такву енергију, која би потпуно одговарала значају Француске као велике државе? Ово је врло сумњиво.

На тај начин, ако Делкасе остави свој положај, онда ће Рувијево Министарство морати предузимати енергичнија средства, па и нарочите кредите чинити ради повећања флоте. Нико, разумије се, не сумња у мирољубивост Француске, те се и ти изванредни кораци с њене стране никако неће увести као покушај да изазове рат. Но, с друге опет стране, јасно је, да је Француској, као великој свјетској држави, потребито да појача своју спољашњу политику ради самоодбране и осигурања својих колонијалних владавина.

Француска је подијела толико жртава ради тога, да одржи Индо-Китај под својом влашћу, да је данас принуђена да предузима изванредне мјере, да ту своју колонију очува.

Најпослије, и у самој Јевропи, као што је показао недавни марокански конфликт, Француска се налази да појача свој углед. Њен савез с Русијом и споразум с Инглеском осигуравају је од каквог год изненадног нападаја, али не отклањају увроче њене односне слабости, узроче, који су у потпуно вријеме избили на површину и који су тијесно везани са свјетским значајем Француске. За нову политику досадашња средства нијесу довољна.

ИНГЛЕСКЕ СЛУТЊЕ.

Према телеграфским извјештајима, који доводе садржај посљедњег говора инглеског првог министра у парламену и утиске, које је произвео тај говор, може се закључити, да Инглеска ничим није толико забринута, колико питањем о обезбјеђењу својих посеја у Индији од опасности, која јој пријети од Русије. Пој се привађа Русија не само у Индија, него чак и у Херату и Кабулу. То је, судећи по говору министра Балфура, како „Н. Времења“ пише, *bête noire*, која не да мира Инглесцима. Али у ствари то није једина *bête noire* за Инглесе, — њима се још чешће привађа њемачки црни орло, који неумјетно пријети инглеском лаву. Балфур дотако се је тек узгред тога питања — не именујући Њемачку — пошто је и без тога сваком јасно, да је само Њемачка у стању да изненадно нападне инглеске пристане и да изведе 70.000 људи, који би број био довољан, да наведе пачику на Сједињену Краљевину.

Ушљед те опасности, која Инглеској пријети од Њемачке, изашла је читава збирка политичких брошура и говора, наперених више или мање против ове потоње.

Довољно је да напоменемо говоре лорда Ли а и адмирала Фатцера, који су толико страсни, да су их се, због прећераности, одрекли и сами Инглеси. Ужас, који наводи на Инглеску опасност од црног орла, побудио је још два поморска радника, да на ту тему штогод проговоре, а то су: лорд Еленбор, поморац у оставци, и адмирал Боуден-Смит. Први се је зауставио поглавито на томе, како ће Јапанци да дочекају изненадан напад, како ће да заграде уласке у заливе, да пуштају подводне пливајуће мине, и доказивао је, да је потребно увјек држати валиве у приправности за одбијање сваког непријатељског напада. Адмирал Боуден-Смит пак налаза, да су та страховања преувеличена, те са своје стране наводи опет друге опасности: мноштво слуга „странаца“, који нијесу ништа друго до шпијунски пријатељске државе; даље, 40.000 страних морнара, без којих трговачка флота Инглеске не може опстати (има странаца и у ратној флоти) и т. д. Најпослије компетентни говорници убједили су своје слушаоце, да Инглеској пријети стварна опасност од Њемачке, а не од Русије. То је било тако убједљиво доказано, да су слушаоци просто сажалевали мистера Балфура, који је гледао преко Њемачке на Авганистан, а није видио опасности, која му је била пред очима.

У самој ствари увроче сваког страховања Инглеске налази се у њој самој. Кад би она у колико год узимала у обзир и интересе других држава и кад не би сваког часа провиривала вјероломства у њеној политици, разумије се, не би се имала бојати какве освете ни од стране Русије ни од стране Њемачке. Инглеска је већ сваком толико додијала, да није чудо што јој се привађају страхоте са свију страна и да је час освете све ближи. Удаљати ту опасност, па је и сасвијем отклонити — још није доцкан, али само тако, ако би Инглеска искрено била проникнута жељом, да изравна своје интересе с интересима других нација.

СПОЉНА ПОЛИТИКА ИТАЛИЈЕ.

У италијанском парламенту држао је 29 пр. м. министар спољних послова Титони говор о спољној политици Италије, у коме има мјеста, која су веома значајна за балканске народе. Веома су важни и симпатични његови погледи о Арбанији и Македонији, јер они јасније но ишта казују, шта се, можда у наскоријој будућности, има испекивати од ових покрајина.

О Арбанији рекао је министар Титони ово:

„Када сам у своје вријеме разложио, како је тачно и у одређеним границама утврђен наш споразум са Аустро Угарском у питању заједничког напуштања сваке помисли на заузимање Арбаније, примјечено је да је, ушљед присаједињања неких арбанијских округа Македонији, веома опло значај Арбаније. Ја сам данас тако срећан да могу парламенту изјавити: да се гроф Голуховски са мном потпуно слаже у томе, да се, чим се приступи остварењу треће тачке мирштенског програма о реорганизацији македонске управе, они окрузи, у којима су Арбанаси у већини и који данас сачи-

њавају саставни дио Македоније, и опет присаједине правој Арбанији. То је резултат наше мирне и мудре политике, која бодро pazi на интересе наше земље.“

О Македонији пак, изјавио се је Титони у главном овако:

Двије главне тачке реформа биле су обезбјеђење живота и имаовине, уз помоћ реорганизације жандармерије, и отклањања злоупотреба финансијском реформом. Уз помоћ осталих сила потписница Берлинског Уговора успјело се, да се у првом правцу дође до резултата, а у другом питању успјех ће се постићи уз помоћ и контролу јевропских сила. На тај је начин сасвим у смислу наших намера, акција јевропског концерта добила своју важност и постала мјеродавна у расправљању балканских питања.

Објашњујући задатак Језерала де Ђорђица, Титони је изјавио да се тај задатак састоји у томе, да се македонска жандармерија стави на нов темељ и да се у њу уведу нови елементи. Де Ђорђица се посветио овоме задатку с вјером и свом енергијом, те се њему има и благодарити, што су у жандармерији реформе сада у току и што су најбоље примјене, а то дјело стално напредује и несумњиво ће показати повољне успјехе. Титони је уз тим одао велику хвалу раду италијанских официра у битолском вилајету, где су наишли на највеће тешкоће, које су сада већим дијелом већ отклониле. Њихов је рад, вели, свуда наишао на ласкаву оцјену, па је чак и Султан изјавио ту скоро италијанском посланику своје признање и вјеру у њихов рад.

О меморандуму који је упућен Порти у погледу увођења извесних мјера за организацију македонске управе и о финансијском правилнику, као и с обзиром на молбу Турске да се повећају увозне царине, Титони је рекао: Док је Италија пажљиво проучавала овај пројект, а Аустро-Угарска и Русија учиниле на њ своје примједбе, Порта је у једној ноти од 20 фебруара одговорила, да се она сама побринула за потпуни бољитак македонске управе, а нарочито финансијским правилником, који је уговорила с Отоманском Банком, чији је текст био придодат ноти. Порта је међутим поновила своју ранију молбу за повећање царина на вриједност за увоз од 8 на 11 процената. Титони је истакао најважније тачке овога пројекта, па је онда рекао:

Послије преговора међу великим силама, а вријеме којијех је италијанска влада непрестано истичала важност и цијелисходност да се реорганизована финансијска управа повјери контроли самих сила потписница Берлинског Уговора, додат је пројекту, који се налазио већ у стадију извршења, један члан који наређује, да ради надзора над финансијским реформама Италија, Инглеска, Француска и Њемачка поставе по једнога финансијског делегата, који ће радити заједно с џенералним инспектором и цивилним агентима Аустро-Угарске и Русије. Ова ће комисија имати неограничено пуномоћство, да узмогне извршити свој задатак, а нарочито да се брине о правилном наплаћивању царина и десетка. Царина и десетак, прелиминарски у буџетима, добиће дефинитиван карактер, тек пошто их одобри ова међународна комисија, која ће их по потреби моћи и мијењати. Даље ће комисија имати право, да постави по једнога инспектора за сваки од три македонска вилајета.

Колективну ноту, којом се Порти саопштава ова одлука великих сила, већ су потписали дотични посланици у Цариграду.

РАТНЕ ВЈЕСТИ.

Острво Сахалин.

Острво Сахалин или како га зову тамошњи робијашци — *иагваници* „Соколово острво“, све већма занима Русе. Руско-јапански рат, захватио је и ово острво. Од како је крстарица „Новик“ потонула код Сахалина крај Корзијевске, Јапанци су бомбардовали и Корзакоск. Тада су Руси почели вјервати за војну заробљенике сахалинске, да би они могли бранити Сахалин, ако би га Јапанци напали. Познато је како Јапанци теже за Сахалином.

Ево укратко историја о Сахалину:

За Сахалин први пут се чуло у Јевропи почетком 18 вијека, када је издао

атлас географа дон Анвила (Nouvel Atlas de la Chine.)

Дуго су мислили да је Сахалин полуострво; тако је мислио и Крузенштерн и Броутон, и тек је године 1849. исправно то погрешно мишљење Невелски.

Међутим су Јапаници много прије од Јевропљана утврдили, да је Сахалин острво и испитали га. Још 1808. год. јапански геометар Мамло Вланчо начинио је добру карту Сахалина, али је та мапа дошла у Јевропу само до Индије. До 1867. год. Сахалин су Јапаници сматрали за свој посјед, а Руси опет за свој. Те године је конвенцијом дозвољен слободан пролаз по острву и једина и друга, а јужни крај признат је Јапанцима. Уговором 1875. год. припаде цео Сахалин Русима, а Јапаници за то добију јужна Курилска Острва.

1879. год. преслипо је у Сахалин први „добровољци“ (т. ј. брод добровољне флоте) са прогнаним злочинцима. Од тада сваке године преносили су злочинце на Сахалин и насељавали их на острву по нарочитом распореду.

Од тада се почело писати и говорити о прим странама овог изгнанства и називали су Сахалин „проклето мјесто“, „пропаст“. Већ помисао да се никада неће вратити у Русију, мутила је јако прогнанике. Уз то сурова клима Сахалина, врло мало путова, мочарно земљиште, гдје су градили себи станове — због свега тога нијесу могли заволети ово острво. И администратија није била добра. За то је још и данас остао ружан глас о Сахалину.

Али данас је Сахалин много већма насељен по прије, обрађује се, живот заробљеника је у многоме олакшан, те се данас већ изабравају прне стране овога острва, које су тако лијепо опртали А. Чехов, Дорошевић и Мирољубов.

Људи, који су живјели на Сахалину веле, да је острво препуно природног блага. С почетка администрација није умјела да се користи природном благом Сахалина, сматрали су га као тамницу за злочинце. Доцније су покушали да заточеници обрађују тамо земљу, али климат Сахалина није био погодан за то.

Фауна на Сахалину је врло богата. Особито рибе има у изобиљу. Рибом „Кета“ хране се сви урочишци и Руси. Ове рибе има у сахалинским ријекама неизмјерно много. У великој количини има и харинга, Јапаници их јако цијене за ђубрење својих њива.

И флора Сахалина је врло богата. Велике шуме за грађу бродова још су нетакнуте. Но највеће богатство крије Сахалин у својим недринама: у брдима је препуно каменог угља, нафте и гвозда.

Г. Платонов је испитивао мјеста са нафтом на Сахалину, те вели, „све што сам видио у Америци, није ништа према овоме што сам видио овдје на Сахалину. Поља са нафтом, (на пр. Путовој) премашају не само американске изворе, него и оне у Баку“.

По опћем мишљењу испитивача Сахалина, на 66.000 кв. врта његових, има толико разновреног природног блага, као нигдје у Јевропи. Тешко је наћи још једно тако мјесто на цијелом земном шару.

Ето каква је „пропаст“ то острво. Како Елдрадо може бити ово острво у вјештим рукама!

Поред природног блага Сахалин је и стратегијски врло важан према Приморском крају. Сахалин је природна тврђава

за цео Приморски крај. Ко буде владао Сахалином, владаће и Амуром.

За то Јапаници и жуде толико за Сахалином, а Руси опет за то не смију изгубити „Соколово острво“.

Војска за одбрану Сахалина у последње вријеме бјше мала. Прије 50 година освојен је Сахалин са 70 војника. Г. 1901. сва одбрана Сахалина бројила је 1634 заробљеника. Но данас су преустројени, добровијетљиви и наоружани.

Клима и живот на Сахалину је тежак. Зима настаје врло рано, сила снајег и велика хладноћа јако смета Сахалинцима. Сабраћај са Русијом је врло тежак, особито у прољеће и у јесен. Пошта иде врло дуго и тешко. Долазак зимне поште из Николајевска у Сахалин је — догађај.

Куће на Сахалину граде од дрва. Па и сама престоница Сахалина — Александровск — сва је од дрвета.

Септембра мјесеца прошле године на јужном крају Сахалина, код Корзакског пропала је крстарица „Новик“. Сви људи са „Новика“ су спасени.

Морнари са „Новика“ дошли су сувим из Корзакског у Александровск. Командант крстарице, М. Ф. Шулиц и механичар В. В. Жданов, дошли су на коњима до мјеста Соророк, одавде до Кусунаја пријешли су цијепке 40 врати, а од Кусунаја до Александровска пријешли су на чамцу Гилка.

Сва остала посада са „Новика“, — и офицери и морнари — пријешли су цео пут од Корзакског до Александровскога прешке. Пријешли су 400 врати преко брзопутине, а цео тај дугачак пут претурили су за мјесец дана!

Пут им је био као неки триумф Сахалинци су дочекивали хероје са „Новика“ свуда са „хљебом и сољу“, дизали им славу и частили их чим год су имали. У Аркову дали су им и пошљедну болу шампањаца. Највећина је су дочекани у Александровску, гдје су стигли 26. септембра. Становници најосу знали како ће љепше и бље угостити хероје са несретног „Новика“. Послеје неколико дана испратиле Сахалинци морнаре на пристаниште. Ту се украсиле у брод „Тунгуз“, зачу се команда на броду, још једно „ура“ и хероје „Новика“ понесе морем „Тунгуз“ у далеку домовину....

Тајни уговор између Јапана и Кине

Неки руски љетови доносе копију тајног уговора, који као да постоји између Јапана и Јапана још од 14 децембра 1903. год. Тај уговор састоји се у овоме:

- 1) Јапан и Китај чине уговор који вреди за 300 година;
- 2) По томе уговору обе се државе обвезују, да заједнички раде против Јевропљана;
- 3) Јапан се обвезује, да штити Манчурску династију и да је подржава на китајском пријестолу;
- 4) Јапан се обвезује, да објави рат Русији, да истисне Русају из Манчурје и да Манчурју врати Китају, а Китај пристаје да Јапан узме Кореју;
- 5) Јапан се обвезује да помоћу својих инструктора уреди китајску војску;
- 6) Китај је дужан да држи војске у таквој количини, да се за 12 година њен број подигне на 6.000.000;
- 7) Ради издржавања војске, Китај је дужан давати на сваког војника по 3 лапа

нама крећу. До назад не много времена нервозност је била у неку руку својина искључиво изнеженог великоварошкога становништва, особито његовог слобода женскоња. Данас већ није тако. Насупрот, у данашњем нашем нараштају, што се рече, свак има своје „нерве“. Другијем ријечима, данас већ у опће свак зна шта је нервност и нервно растројство, јер од њега мање више пати и болује свак без разлике пола, занимања и старости. Поред варошке истеричке, ви видите рамо уз рамо нервно растројено сељачињу. Таласи нервне урујаности поједнако дакле бију и сеоско и варошко становништво.

О таквом стању нервног здравља, може се готово без устезања рећи, ама свак, зна цео народ у опће и свак је увиједен, да оно зависи највише од савременог друштвеног положаја, од све опширнијих захтјева животних потреба и од оскудица, које се јављају неизбежном последицом и једног и другог.

Кад се узме на научно претресање та, сама по себи веома важна и занимљива појава, да се као таква поближе и по дробније разабере и проучи и да се ријешити потраже, је ли она основана на каквим јаким разлозима или је поникла без њих тако, да не заслужује никакве пажње, на први ће се поглед сигурно уочијети, да је то сасвим лак посао. Међутим према свима досадањим посматрањима, како строго научним тако и ненаучним, то није ни близу оноко лако, како се чинило. Очигледно је да је у народу у опће нервозност заузела доста широке размјере, али ни друштвени положај нити пак које друге животне прилике никакво не допштају још за сад, да се дође до каквага

мјесечно, на више офицере по 36 лава, а на штаб офицере по 46 лава;

8) Послеје 12 година Китај је дужан да заједнички с Јапаном објави Русији рат, у који ће Јапан извести са своје стране 1.200.000 војника;

9) Пошто побједије Русају, Јапан ће задржати за себе цео Приморски крај и Камчатку;

10) Китај и Јапан имају цијељ да заузму сву источну Сибирју до Китаја;

11) Китај и Јапан саградиће двије жељезнице: једну од Пекинга до Кјакте, а другу од Тјенчина у Хјлар преко Монголске степе;

12) Расходи на рат подијелиће се између Јапана и Китаја тако, да на Јапан дође 30%, а на Китај 70%.

У уговору се даље набрајају сви извори, одакле ће се узети средства за ратне расходе.

Овај уговор ступа на снагу послеје побједоносног свршетка првог јапанско-руског рата

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Скупштана „Змаја“). У Ср. Карловцима одржана је 1. маја прва редовна главна скупштана друштва српских књижевника, новинара и умјетника „Змаја“, коме су недавно привила потврђена. Како друштвени предсједник Јован Живановић због слабог здравља није могао доћи, то је предсједвао друштвени потпредсједник Тихомир Остојић. У кратком говору изнио је, како потврдом правила друштво ово почиње да живи својим правилим животом. Снаго се из правила друштвених мора увјерити, да је задан и цијељ овог друштва без сумње племенити.

Тајник друштвени М. Педељковић прочитао је за тим извјештај о досадашњем раду привременог управног одбора, а благајник о стању друштвеног имања, које износи близу једанаест хиљада круна, те је тако достигнута већ ова свота (10 хиљада круна) коју прописују друштвена правила, да друштво може иматеријално почети да потпوماже оне своје чланове, који су у невољи и оскудици.

Једногласно је усвојен предлог Ђоко Бравдарића, да друштво већ из прве ове своје редовне скупштине покрене акцију да се дигне споменик чика Јови Змају, чије име и носи ово друштво.

За тим се прешло на избор појединих одбора. — У управни одбор изабрани су: за предсједника: Паја Марковић Адамов професор; за потпредсједника: Тихомир Остојић професор; за благајника: Св. Коларовић, професор. За одборнике: Ђоко Бравдарић, новинар; Др. Ђура Кривојевић, адвокат; др. Лаза Марковић, лијечник, др. Ђарко Миладиновић, адвокат, и Ства Поповић, професор. — У надзорни одбор: Мита Ђорђевић, професор; Глаша Лазић, професор, и др. Миша Михајловић. — У примирни суд: Радивој Врховач проф. и гимн. управитељ, др. Бранко Илијћ, адвокат, Кузман Милованић, учитељ, и др. Лаза Поповић, лијечник. За замјенике: др. Милвој Бабић, адвокат и Илија Бедеслијив, парох. — У суд части: Јован Живановић, професор; Душан Кетур, професор, Ђоко Михајловић, учитељ, и др. Јован Радивојевић-Вашић, адвокат; за замјенике: др. Ђура Кривојевић и Љубомир Љотић, учитељ.

Иза тога су примљена још два предлога: позвање се путем јавности књижевници, новинари, ујетници, родољуби, друштва и установе, да се ушесују за чланове; позвање се и српски новчани заводи, да се при склапању билансија сјете овог друштва.

Тим је био исцрпљен дневни ред и предсједник је закључио ову прву главну скупштину.

Имена из брата госпде у управи, најбоље нам јемче за успјешан и плодан рад овог друштва, које најтеплије поздрављамо и жељимо му да се дигне до оне висине, која и доликује његовом имену.

(Друштво Св. Саве). Упрва друштва Св. Саве у Биограду на састанку свом од 10. априла ове год. одлучила је да штампа XI. књигу св.га органа „Браство“. С тога Редакциони одбор позива родољубиве српске писце, да се својим радовима одазову „Браство“, и то најдалје до краја јуна ове године.

У свима овим радовима треба имати на уму онај велики патристички задатак, који је друштво Св. Саве узело на се и који је у главном у овоме: да шири просвјету и вегује национално осјећање и вјеру у српском народу. Тако примаће се:

1. Чланци, у којима се описују српске покрајине или поједини мјеста чим било знаменита за српски народ. А за ову књигу „Браство“, Редакциони би одбор нарочито жељео објективан, а и ширим круговима читалаца приступачан рад о Старој Србији и Македонији, у коме би се на основу историског и политичког живота, на основу културних спомена из прошлости и етнографских социјалних односа српскога народа у тим покрајинама, разложно представило културно рјешње будућности тих покрајина и народа, који у њима живе.
2. Чланци о повјесничким догађајима српскога народа, старим, новим и најновијим; биографије знаменитих Срба, ратника, књижевника, наставника, духовника и других заслужних родољуба.
3. Популарне расправе о језику, обичајима и свима особинама српскога народа.
4. Патристичке, моралне и поучне умјетничке pjesме, приче и расправе.
5. Чланци и из других наука, писани за народ, с намјером или да уклоне каквак недостатак и заблуду, или да помогну радности и умна развитак српског народа.

Чланци треба да буду кратки, а најдужи може бити до два штампана табака; само чланак о Старој Србији и Македонији може изнајети до пет штампаних табака.

Примљеним радовима за „Браство“ даје се награда према утврђеној норми од 30—60 динара, а чланак о Ст. Србији и Македонији наградиће се према изрази и до 100 дин. од штампаног табака.

Рукописе треба слати Управи друштва Св. Саве, Биоград, Светосавски Дом.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Ќетиње, 13 маја.

(Никољданска прослава на Врањани). У понедељник, 9. о. мј. представљен је на Врањани Никољдан, као дан храма светог Николе, задужбине Његовог Кр. Височанства Господара.

Како би се боље разабрало и развијетлило наведено питање, како рекох, рађено је врло много. Разни су аутори разне узрчке наводили, придајући им основни значај у произвођању нервног нерда. Међу тим радовима има их и врло занимљивих. Између осталих је важно и пуно научног интереса мишљење добро познатога др. А. Лашауза, који је ту недавно написао веома озбиљну књигу под именом: „Болести нервне системе“. У томе своме реду аутор доказује доста јасним потезима прво, као да значај, који нервно растројство има у опће у животу, мало или ни мало не расте; друго да смртност од нервних болести далеко више стоји у селима него ли у варошима. Тако је н. пр. у Лондону у току од 1838 па до 1871 године, смртност од нервних болести изнијела просјечно само 10,66% узимајући у обзир све друге болести у опће. Међутим у југозападним дјеловима Инглеске смртност је од истих болести изнијела за то исто вријеме 11,20% а у сеоским крајевима Валиса чак 15,38%.

Што се тиче првога мишљења, које Лашауз истиче, мени се чини према најновијим погледима, да се оно може сматрати неснованим. Насупрот философског мишљења у томе правцу бље одговарају самој стварности. Она веле, да сваки корак, када ми учинимо путем прогреса, може се сматрати у неки мах и коракм напријед путем опће израђања, које баш и стоји у најјетовијој свези с опаданем душевно-нервне енергије. Све савремене наше жавоти, друштвене прилике тврдо говоре и убеђују, да свако душевно растројство иде уопредо с цивилизацијом, да је оно у неку руку паразит цивилизације

ЛИСТАК.

НЕРВНОСТ И УМНИ РАД.*)

— Др. Ј. Кујачић. —

Глава прва

Сувремени нервозност. — Кретање и број нервних болести. — Узроци ширења нервних растројста у опће. — Недостатак статистичких података. — Нервозност у разноликању нервних болести. — Нервозност и социјалне стање. — Недостаци у опће књижевним захтјеви. — Простуда и остро нервно растројство. — Физички напор и тјелесно каљење. — Неуздржљивост. — Питање о утицају алкохола. — Значај преједана. — Рана умнога радника. — Набацај, чоколада, дунав и друга наркотична шибка без алкохола, као узрци нервних растројста. — Питање о утицају пуне неујерности.

Сваки извјесни период људскога живота има неки свој особити знак, неку појаву, којом се између осталих појавише одликује. Према томе би се данашње наше вријеме могло назвати временом опће нервозности. И збиља, ако се обрати мало више пажње на данашњи наш друштвени живот, неће бити тешко увјерити се, да такав назив има потпуно право на дато му мјесто и, као такав, сасвим одговара савременој нервној разрађености и напрегнућу у најширем смислу те ријечи. Појава нервозности тим јаче и оштрије пада у очи, што се она у такоме облику развила тек у најновије вријеме. Истина, и прије је било нервних болести и нервних растројста у облику најразноврснијих слабости, али никад у оваким количним размјерима, у каквим се данас међу

*) Предавање, држано у „Зетском Дому“ у понедељник, 25. априла о. г., у корпус „Друштина за подпомагање заната и трговине у Црној Гори.“ Ур. „Гл. Црв.“

Ради ове свечаности дошао је са Цетиња на Врањину Високопросвештени г. Митрополит Митрофан, Министар Војни г. Војвода Илија Пламенац, и Дворски Протођакоп г. Филип Радичевић. Велика маса народа из Црничке, Ријечке и Зетске нахије била се ту окупила, а са многим првичким главарима присуствовао је свечаности и г. Сердар Сава Пламенац.

У 9 сати отпочела је Архиепископска служба са многобројним свештенством, на којој је држато многољетовије за срећу и напредак Високога ктитора — оснивача све свете бителја.

Црква је била дупке пуна побожнога свијета тако, да је и у околици цркве било много народа. Послије богослужења народ је по свом лијепој обичају отпочео пјевати и народна кола заводи, што је цео дан трајао.

Истота дава г. Митрополит и г. В. Пламенац повратили су се на Цетиње.

† Сердар Шкрњо Г. Кусовац

Као што смо у прошлом броју овога листа јавили, у суботу, 7. маја, испустио је своју племениту и јуначку душу сердар љуботињски, Шкрњо Грђиним Кусовац, чувени првогорски јунак, у 90 ој години живота. Покојни сердар родио се у Љуботињу, на Зачиру, 1815 г. Још као млад показао је своје витештво на многим међавима, у бојевима и четама. Његово јунаштво и његов јавни рад у племену, нахији и домовини почиње између тридесетих и четрдесетих година прошлога вијека, те је тако преко шедезет година витешка служио домовини и у миру и у рату.

Још Владика Раде (Петар II) примио га је у перјанике, и као такав учествовао је у многим знатним догађајима тога доба, а између осталог био је и у затвору на Грахову 1843 г. са још других 70 перјаника. У боју на Берима (Лисица) добио је прву рану, и ту се већ истакао као лични јунак.

Књаз Данило I. поставио га је за капахаџију, те је пратио Књазу у боју на Пилере и Жабљак 1852. год. Ратне 1852—3 г. учествовао је у боју на Димјанима, гдје се ранио; а кад се излечио, опет је пошао на ратно бојиште и у Годињама се особито одликовао. На Граховцу 1858. г., гдје је као кабахаџа био у пратњи Вел. Вој. Мирка, показао је чудо од јунаштва, за што га је Књаз Данило одликовао сребрном сабљом са натписом на њој: „Данил Петровић Његош, Књаз Црногорски и Брдски“.

Учествовао је у устанку у Херцеговини 1861. г., гдје је од Вељег Госпођана дне (15. авг.) до Брњића управљао са 400 усташа, а тада га Књаз Никола позвао и пошао код брата му, сердара попа Јока, у Крњице, гдје се овај налазио са нешто црногорске војске према Турекој. У Крњицама буде жестоко бој 1862. г. и Шкрњо се и ту, као и свуда, одликовао; ту су му непријатељска зрна сломила обе руке, од којих се рана лјечио за дуго на Ријеци и Цетињу. Кад је оздравио, он опет пође код брата, који се тада налазио с војском у Дујеви. Ту војвода Машо Ђуровић и Шкрњо ударше са 500 војника на једно непријатељско одјељење и разбију га.

Послије смрти сердара попа Јока 1863. г., Књаз Никола именује Шкрња за сердара љуботињског, а 1872. г. постави га за командира љуботињског, доброт и грађанског. За вријеме потоњег рата сер-

дар Шкрњо показао се као узор јунак и као одважан и вјешт војсковођа. Његово је јунаштво било свуда видно и био је свуда међу прима. Фудвина, Крстац, Ничић, Бар и Крајина као и безброј рана, добивенах у тим бојевима, свједоци су његова јунаштва. Послије свршетка штоњег рата стављен је у пензију.

Сердар Шкрњо бјеше човјек особите природе: весео, пријатан у друштву, разговоран, жив и окретан; ове је особине задржао и у дубокој старости, те је био увијек управо млад. Њега сваки вољаше и цијењаше а особито Господар, који га је најбоље и познавао. Сваке године кад је Господар проводио зиму на Ријеци, позивао је и сердара те је ту живио. Цијелу прошлу зиму сердар је провео на Ријеци, гдје га је и болест снашла. Умро је у свом родном мјесту Зачиру 7. маја, а сакрањен је свечано 8. маја пред храмом св. Николе исто на Зачиру.

Погребу је био присутан Њ. В. Књаз Мирко са многобројном пратњом с Цетиња; они су већином и носили мртвачки сандук од куће до цркве, а при полагању тијела у гроб почасна чета је три пут пуцала плотунском пљомбом.

Погребу је присуствовао силан свијет из Ријечке, Катунске, Црничке и Љешанске нахије. С покојником су се опростили подужим говорима: пред кућом г. Андрија Вукић, цетињски учитељ, на путу к цркви г. Лука Пејовић, цеклински учитељ, на изласку из цркве г. Андрија Јовићевић, ријечки учитељ, а на гробу г. Перо Калуђеровић, цетињски учитељ. При спроводу је чинодјејствовало више од десет свештеника са једним ђаконом.

Приликом смрти сердареве, Њ. Кр. В. Господар благоизволио је упутити покојниковом сину шљедећи телеграм:

Г. Ком. Нику Кусовцу — Ријека.

„Историјском славом покривеном јунашћу Љуботињска доликовао је за командира Мој Сердар, твој ошач. Побједе, које су брали они с њим, а он с њима на бојним пољима, Ошачима са захвалношћу билијежи. Њима се и Ја поносим, те захвалан, управљам Моје саучешће у шчи, како Мојијема драгијема Љуботињанима, тако и теби, командару, препоручујући свој млађој врсти, да се на стару угледа за службу Моју и миле нам Домовине.“

Никола“.

Покојникове је преа красио Данилов орден III. степена, Обилићева медаља, војнички и официрски ђорђевики крстови и многобројни ордени, домаћа и страни, за јунаштво и заслуге; али је овај телеграм Њ. Кр. В. Господара најљепши украс и орден за цио рад и живот неумрлог покојника.

Мир нека је праху овог бесмртног Србина и лака му родна земља, коју је оросио и својом и душманском крвљу!

† Сердар Лука Петковић.

Из Требиња стигне нам вијест, да је тамо, 1. маја, већ на обронку некад бурног вијека преминуо старина сердар Лука Петковић, бивши командир батаљона Шумског.

У пок. Луки потомство губи једног од пошљедњих браца, пошљедњих заочника и предузимача оних мисли, које су руководиле Градашченића у Босни, а Ризванбеговића у Херцеговини.

Из ране младости, по тадањем обичају, стао се је одметати гори у хајдуке,

тежих нервних болести не доводи брзу смрт, него насупрот муче најтежим мукама у току многих година своју кукавну жртву, која најпослије жестоко измучена умире од којегод друге болести, која је по своје основне карактеру сасвим далеко од нервних. У свим таким случајевима умрли се билежи у лпшту дотичне најближе болести, која је непосредно смрт проузроковала, а ни мало се не узима у обзир страшна нервна болест, која је међу тим прицремала толико година угодно земљиште у дотичном болеснику. За примјер да узмем тридесетогодишње боловање од сушнице у кичменој моздини, коју обично табесом (tabes dorsalis) зовемо. Та тешка и страшна болест обично се заврпује брзом јектиком. Сви се таки примјери обично билеже у листу смртности од туберкуле. Тако исто, ако и пр. један болесник из дома за умобне умре од запљења плућа, тифуса, ердобље (дизентерије) или које друге случајне остре болести, зар се из листе, која означава само пошљедњу болест, може дознати, да је дотични боловао коју од душевних болести? Пред тога се, као што је добро познато, веома често дешава, да нервно растројство може да проузрокуне самоубиство. Сви се таки примјери обично билеже у листу самоубиства, а о правој болести, која је изазвала само самоубиство, ни гдје ни говора нема. Све су то дакле случајеви, који по грешком посматрања знатно понижавају број смртности од нервних болести.

(Наставиће се.)

а доцније је на захтјев његових земљака, Зубчана, одо народним послом на Цетиње.

Књаз Данило, који потлаченој браћи није признавао политичких граница како на сјеверу, тако ни на истоку ни западу — ипоставља главаре у Зубцима, те и Луку дошаде мањи чин, јер је сам био за то, да се главно старјешинство над племеном повјери најумудријему — пок. војводи Луки Вукаловићу, што је Књаз Данило и усвојио. Знаменити устанак Луке Вукаловића, 1864. године, истакао је Луку Петковића као истрајна, прегалашна посленика, човјека потпунице преданог узвишеној цијељи његовог народа и његове оцабине.

Није тајна, да је Петковић уз Вукаловића био душа у устанку, који, и ако се жалосно свршио, остае свакојако примјером прегалаштва и јунаштва српске борбе у Херцеговини.

Иза устанка видимо га с главним војом у Русији, а из Русије се вратио у Црну Гору, гдје је на Грахову проводио дане као емигрант све до устанка 1875. Тада га пак видимо на челу чета у јужној Херцеговини.

На збору и скупу свијех херцеговачких вођа и главара вазда се слушала одлучна, ама смишљена ријеч Луке Петковића.

Њему није било суђено, да доживи замишљаје бурне младости, момачкога и зрелог људскога доба... Умро је запустев и заборањен, а са тешким сумраком у души, да је сва витешка борба у Херцеговини била бесцјелна, да се племенита крв лила узаван!...

Врломе старини рецимо над отвореном раском: Вјечан ти спомен у земљи, којој си вјерно, поштено, самопрегалачки служио!

Н. Гр.

(Из Управе Општине Вароши Цетиња). Ставља се до знања овијема, који би жељели градити куће на Цетињу, да Управа Општине Цетињске има на расположењу у свом варошком рејону врло лијепој мјеста за подизање грађевина, која су мјеста појединци били узели, па не оградил на њима куће у року, који им је био за то одређен.

Има мјеста, која ће се издати, на којима су грађевине већ биле започете, а и таквијех, гдје је подигнут већи дио зида или цио зид. Онај ко прима овакво мјесто, да на њему настави грађевину, платиће оном, који је цету започео, само утрошени рад и материјал и то по уцјени људи, које ће у ту сврху одредити Управа Општинека.

Ко би желио узети какво мјесто за грађење, нека се обрати за то писмено Управи Општине Вароши Цетиња.

(Св. Тоуспенски самостан у Дајбабама у Зети). Један путник, који је ових дана посјетио овај самостан, представља нам утисак, који је на њега учинило ово усамљено мјесто, овако:

Можемо слободно рећи да је дух нашег народа, с погледом на његову вјеру, веома угодно земљиште за рад богољовски изобразених лица, истинских свештеника, људи, којима је свештенички посао не натурен силем прилика, већ предријелен његовом јаким и дошљедном вољом. Такви би људи у оваквом народу успјели потпуно, проповиједајући ријечу морал и дајући за то добар примјер својим личним животом, и за данас то би био један од најглавнијих послова у нашем народу, данас кад смо у јачем додиру с нашим околином, те смо отуда и на раскрсници, када се можемо отиснути страншћом у поврат! За овај посао народног морално-религијског васпитања (у најширем смислу те ријечи) требало би да се својски валожне сви, који су повзати да руководе наш народ ма у чему, јер свака колебљивост и повртање у томе вуче за собом такве зле пошљеднице, које се доцније тешко даду поправити. Према овоме јасно је, од какве је важности данас *нашир добри, који душу своју полаже за стадо своје*, и од какве су важности склонити, гдје се душа људека може напојити чистом вјером и угледати на примјере, који морају утицати на свакога без разлике, а такво склонити и такав примјер од пастира, ето у маленом самостану св. Богородице у Дајбабама у Зети, који је самостан својим трудом подигао о. Симеун *Пољенић*, јеромонах, избражени богослов, човјек интелигентан, који говори неколика страна језика и који у тој маленој обитељи живи чуднијем животом и ради неумирио — живи тако, како може живјети само онај, којему је највеће задовољство у истинској служби на Божијем олтару, а ради на свом послу тако, као што раде само људи, који више свега на свијету цијење и поштују посао, којем су се одали. Овакав рад не може, разумије се, остати без благодотворног утицаја и на околину, те и овај самостан дајбабеки и његов оснивалац и чувар нијесу могли остати непажњени, напротив, народ је овој светој обитељи сву своју пажњу поконио, тамо хита свијет и те не само онај што је у нашој граници, но и испреко границе, не само православни већ и римокатолици, па чак и мухамедавци, јер источник гдје се први вјера у Бога, привлачи сваког ко у правог Бога вјерује без обзира на кинфесионалне разлике.

Скромни самостан у Дајбабама јесте један малин живјак, али олет живјак који врло јако свијетли, и требало би радити, да се тај живјак не угаси, но да се распламти у буктину, гдје ће налазити тихо пристаниште сви они, који осјећају потребу, да се за тренутак отргну од свијетских брига и да у тихој молитви душевног мира потраже.

(Друга сједница учитељског удружења „Захумље“). Учитељско Удружење „Захумље“ одржало је другу своју редовну сједницу на Грахову 29 и 30 априла о. г. на којој је рађено шљедеће:

1) Дато је удружењу име „Захумље“.
2) Изабрата је управа, у коју су ушли: за предеједника поп Ширио Глигових, учитељ, а за дјеловођу Марко П. Вукчевић.

3) Одобрете су и дате на израду шљедеће теме:

а) Попу Шириу Глиговиху: Како треба да се влада учитељ околини и значај његовог владања;

б) Марку П. Вукчевићу: Оскудица у нашем домаћем васпитању као главна препона правилном школском васпитању;

в) Петру Поповићу: Од каквог је значаја по околину уредан живот учитељеве фамилије;

г) Васу Врбичи: Корист ђачких полета;

д) Ф. Дедићу: О значају религиозног васпитања.

4) Удружење је присуствовало предавању Вукчевићевом у II разреду „о јабуци“, изведеном по формалним ступњевима. Овом је предавању присуствовао и управљајући учитељ основне школе у Никшићу, г. Ђакон К. Лукић.

5) Удружење налази да би било умјерено и потребно одржати у тецају љетњег одмора и скуштинну читаваог црногорског учитељског удружења.

6) Трећа сједница одређена је 5-га јуна у Петровићима (Бањани), гдје ће учитељ Врбича држати угледно предавање из историје у IV разреду.

Пишу нам из Никшића од 8. маја 1905:

Данас у 2 сата послје подне одржата је главна скуштина овдашње читаонице, коју је посјетио и наш обл. управитељ г. војв. Ђуро Петровић.

Скуштинну је отворио предеједник читаонице, г. поп Шћепо Маргитовић, и изнијевши у главним тезисима развоја рада ове читаонице од њеног постанка до сад, укратко је истакао и циљ сазива данашње скуштине.

За овим обл. управитељ г. војвода Ђ. Петровић поздравно је скуштинну са врло језгровитом и поучном бесједом, изјавивши уз то, да је увијек готов, да се својски заузме око напретка читаонице и да се свака, па и најмања сметња, која би рђаво утицала на њен напредак и углед, својевремено отклони, на чему је скуштина једногласно и срдачно г. управитељу захвалила.

Послије тога приступило се претресању појединих питања, и пошто се је утврдио број редовних чланова, и у главном расправљало о досадашњем имању и стању читаонице, о набавци листова и годишњим условима чланова, пријепло се је на бирање нове управе, које је и извршено тајним гласањем. У управу су већином гласова изабрати: за предеједника г. поп Шћепо Маргитовић обласни судија, за потпредеједника г. Ђакон К. М. Лукић, за секретара г. Симо Шобајић, трговац, за књижићара г. Никола Лековић учитељ и за благајника г. Крсто Киваја, трговац.

У привремени одбор, који ће заједно са поменутим управом довести у ред нееређене читаоничке ствари, ушли су: г. г. Војв. Ђ. Петровић, ком. Д. Гашало, кап. М. Кашурић, ком. В. Јововић, кап. Бошко Мишиковић, и Шћепо Кустузија, пословођа никшићке штедионице.

Телеграми Бечког „Нор. Биро-а“

Рат између Русије и Јапана.

ТОКИЈО, 8 маја. — (Званично). Вијест, што се из руског извора шири у Јевропи, да јапанска влада намјерава отпремити корејског цара у Јапан, потпуно је неоснована.

ПARIЗ, 8 маја. — Из Сајгона се јавља, да је адмирал Џонкијер оставио данас луку на једној крстарици, која је одиловила у непознатом правцу.

ТОКИЈО, 8 маја. — Из јапанског главног стана у Мандурији јавља се: Три мјешовите руске колоне стале су напредовати близу жељезничке линије према југу. Прекјуче су Јапанци навалили на те колоне и потиснули их натраг. У исто вријеме је 500 руских коњаника навалило на пољску болницу у Кангпину на десној обали ријеке Ливахо. Јапанска пјешадија и арти-

љерија развагнала је Русе, који су имали знатних губитака.

ЛОНДОН, 8 маја. — Из Токија се јавља, као да у Манџурији битка предстоји. Руси заузимају линију дугачку 42 миље, која се простире од Јенхочинга до Хеидојен преко Супингченга. а Јапанци напредују у три колоне из Кавјуана, Чанту и Факумена.

ТОКИЈО, 9 маја. — У јутро 6. о. мј. навалиле су двије руске сотније и два ескадрона опет на Чиенгтсу, али су субите. У исте вријеме навалило је пет руских ескадрона и једна сотнија веома жестоко на Чингјангцао, али су пред вече сасвим потучене. Непријатељско коњаништво концентрисало је своје главне чете код Куингчулианга, осам миља западно од Факумена, те је покушало 6. о. мј. о подне с леђа угрозити нашу позицију, али без успјеха.

ПЕТРОГРАД, 9 маја. — Цар је управо на великом књава Николаја Николајевића узав, у којем илаже потребу, да се уставни стално вијеће за одбрану државе, те се израда закона о тој институцији повјерава нарочитој конференцији под предсједништом истог великог књаза Николаја Николајевића.

САЈГОН, 10 маја. — Адмирал Џонкијер, који је прегледао цијелу ананитску обалу, јавља, да није видио ни једне руске лађе.

ПЕТРОГРАД, 10 маја. — Лињевић јавља 8 о. мј.: Једно руско одјељење, које се 5. о. мј. примицало селу Шахотсе, било је нападнуто од знатно јачег јапанског одјељења. На маандаринском путу кретала су се два наша одјељења и срела су непријатеља, сузбили га и заувели долину руске Какхе и долину Кавда.

ТОКИЈО, 10 маја. — (Званично) Једно руско одјељење, које се састојало из једног батаљона пјешадије, једног пука коњице са 2 топа напало је 7. о. мј. и запалило једно село лежеће 10 миља источно од Чанту, па се онда повукло. Руска коњица навалила је 7. о. мј. ијутра на Тангшед, на десној обали Лиаохо, 13 миља југозападно од Факумена. Послије боја који је трајао више сати, повукли су се Руси у неред натраг, оставивши на бојишту око 300 мртвих и рањених.

ПЕТРОГРАД, 11 маја. — Лињевић јавља 9. о. мј.: Једно руско одјељење заузело је 6. о. мј. мјесто Шахотсе. Код Чантуфу присиљила је руска колона Јапанце, да исправне мјесто и да се повуку натраг. 7. о. мј. јужна колона примакла се мјесту Нанченгте и запалила га.

ТОКИЈО, 11 маја. — (Званично) Непријатељска коњица, која је напредовала дуж десне обале ријеке Лиаохо према Факумену, потучена је од Јапанца и повукла се на десну обалу р. Малиенхо. Чете, које су остале на лијевој обали исте ријеке, потиснуте су од Јапанца и измакле су у неред к северу.

ПЕТРОГРАД, 11 маја. — Адмирал Бириљев наименован је заповједником тихоокеанске флоте с правом заповједника независне војске.

ЛОНДОН, 12 маја. — „Рајтер“ јавља из Манџије: По вјестима још непотврђеним састале су се јужно од Формове и отпочеле бој руска и јапанска флота. Чује се, да су Јапанци потучени.

ПЕТРОГРАД, 13 маја. — Адмирал Авелан изјавио је дописнику листа „Русс“, да све гласове о поремећеном здрављу Рождественскога треба примити великом резервом. Истина, Рождественски пати од бубрежне болести, али његово се стање није погоршало од кад се на пут кренуо.

Чује се, као да је адмирал Фелкервм болестан. Поморска битка предстоји. Рождественски има много начина, да изавове Јапанце на битку. Лињевић јавља 11. о. мј.: Наша одјељења нападоше 9. о. мј. мјесто

Нанченгте, које су Јапанци послје пушкарања оставили. Одјељење руско навалило је на јапанске позиције јужно од Чандахан потиснуло је Јапанце из долине испред тихих позиција.

МАНИЛА, 13 маја. — „Рајтер“ јавља: По званичној депеши виђено је 50 ратних бродова, по свој прилици руских, 7. о. мј. на источној обали острва Батан, како плове у сјеверозападном правцу.

ЧИФУ, 14 маја. — „Рајтер“ јавља, да је наређено, да се до нове наредбе задрже сви јапански бродови, који су давас стигли.

НАГАСАКИ, 14 маја. — „Рајтер“ јавља, да су по наредби владе заустављена три брода, који су накрцани угљем имали поћи за Хонконг.

ПАНГАЈ, 14 маја. — „Рајтер“ јавља, да се мисли, да је Рождественски своју флоту подијелио и да се је 17 руских бродова синоћ усидрило испред острва Садле, гдје ће по свој прилици украти угља и отиловити пут сјевра.

АТИНА, 9 маја. — У данашњој сједници скупштине изјавио је министар-предсједник Делијанис поводом једног питања, да влада жели, да привремено начин режима на Криту престане, али да то зависи од воље велесица. Грчка мора имати стрпљена и мора имати повјерења у владу односно њезиог поступка у том питању. Књаз Ђорђе обећаје и јемчи, да ће се сједињење остварити. Ако се стање на Криту погорша, тада ће бити мање вјеројатно, да ће доћи до сједињења Говорник држи, да би већ друго стање настало на Криту, да није букнуо покрет у Терису који он никад није одобравао. Он се нада, да ће се наредне мјере укинати и да ће Јевропа повољно ријешити ово питање, тек прилике допусте.

АТИНА, 9 маја. — У округу Лавгада у Маћедонији дошло је до сукоба између једне грчко-маћедонске чете и једног јаког турског четног одјељења. У том је сукобу убијено 11 усташа и 30 Турака. Према је усташка чета била опкољена од многобројних турских војника, инак јој је пошло за руком умаћи.

БИОГРАД, 9 маја. — Народна скупштина се је данас састала, али се није могла конституисати, пошто није био довољан број посланика за стварање закључака. Будућа сједница биће сјутра.

БИОГРАД, 10 маја. — У данашњој се је сједници Народне Скупштине три пут гласовало за предсједника, те је једва у трећем избору Станојевић малом већином гласова изабран, али се није хтио примити. Ушлед овог гласовања министарство Пашићево дало је оставку. Пашић је изјавио, да влада може остати само под условом, ако се нови избори за скупштину распишу. Кад би се саставило ново коалиционо министарство, било би то без икакве користи, јер су умјерени радикали ва, а самостални радикали против вајма. Министарство би могло остати на влади само кал би се садашња Народна Скупштина распустила.

ЦАРИГРАД, 10 маја. — Спор између Румуније и Турске изравнат је.

БУКАРЕШТ, 11 маја. — У парламенту изјавио је Брагиано, како је Румунија благодарети велесицама, које су подржавале праведну ствар, потпуно успјела у недавном спору са Турском и захвалио је султани на благовољењу према Румунијама.

БИОГРАД, 12 маја. — Преговори Пашића са Живковићем нијесу довели ва до каквог резултата. Крива још траје.

ПЕТРОГРАД, 12 маја. — Из Баку се јавља, да је губернатор књаз Накашиде убијен бомбом, кад се је возио у кољима. Кочијаш му је рањен, а један официр и козаци који су случајно туда пролазили, такође су убијени.

ПАРИЗ, 14 маја. — Полиција је затворила седам анархиста, који су дошли из Шпаније. Двојица од њих су изјавила, да су били коцком одлучени да изврше атентат на шпанског краља Алфонза, али да су сад сретни што су затворени, јер нијесу имали срца да изведу атентат.

Службена Објава.

С Т Ј Е Ч А Ј.
Рјешењем Књ. Обласног Суда на Цетињу од 5. ов. мј., број 35. IV. 1903. 509, отворен је стечај над имовином Мата, Сава и Ника, браће Јаблана из Добреког села, те се овим позивају сви њихови дужитељи, да се са својим дужењима — потврђеним односним испрамама — пријаве овоме суду најдаље до 10 јуна ов. год., послје којег дана неће се ништа потраживање усвојити.
К броју 35
IV. 1903. 509.

Цетиње, 11. маја 1905. године.
Из Канцеларије Књ. Обласног Суда.
P. 78. Бр. 104 1—2

О Г Л А С.

Јавна продаја куће Машута Андрова Вукмировића оvd. вршиће се дана 14. овог мјесеца.

Види оглас у прилогу 13-ог броја „Гласа Црногорца“ ове године.

К броју 527. ех 1905.
IV.—1904.—855

Цетиње, 12. маја 1905 год.
Из Канцеларије Књ. Обласног Суда.
P. 43 Бр. 105 1—1

Приватне објаве.

ЗАХВАЛНОСТ.

Официрима народне војске батаљона горњо примичког, који су 26 прошлог држали парастос у манастиру брческом за упокој душе свог старјешине командира пона Марка Вукановића; свјештеницима брческим: Николи Јовановићу, Јоку Јовановићу и Илији Бошковићу, који су чинодјејствовали; осталим гларарима, Брчеланима и браћи Подгоранима, који у ондиком броју присуствовали, вјешито су обвезана и благодарна

Подгор, 8. маја 1905 г.
Браћа Вукановићи.
P. 60 Бр. 70 1—1

НАЗНАЊЕ

Потписати имам част извјестити поштовано грађанство вароши Подгорице и околне, да ћу се овдје бавити мјесец дана, ради плембарања зуба, мијењања и намјештаја нових.

Мелим за посјету, а за сигуран рад јамчим. —
Подгорица, 11. маја 1905.

С поштовањем
Афиз Асан Њодук,
зубни љекар.
P. 45 Бр 71 1—1

О Г Л А С

Из слободне руке продавам моју једнокатну кућу, која постоји у Миркову Варош. у „Призренску улицу“ под број 14; садржи се из 7½ метара дужине с лица; постоје једна врата и два прозора, а међу тим, припадају кући и још једна врата с лица, т. ј. половина од истих, а друга је пак половина дотичног власника од друге половине куће са западне стране.

Речена кућа састоји се из неколика одјељења са припадајућом авлијом и подрумом.
Ко би кућу желио купити, нек се доље потписатој власници ради погодбе обрати.

Подгорица, 9 маја 1905.
Стана Т. Ђиповска.
P. 94. Бр 72 (1—3)

Дајем на знање поштованом грађанству, да сам отворио у улици *Баја Пивљанина* под број 92

„Хотел Ловћен“

снабљен са пространим и мобљираним собама, врло укусном кухињом и тачном послугом. Цијене умјерене.
Цетиње.

За многобројну посјету моли
Неђељко Мандић.
P. 33 Бр. 73 1—3

О Б Ј А В А.

Част нам је доставити поштованој господи путницама да смо отворили нову гостионицу са више одјељења у кући господина Сердара С. Пламенца под именом

„Хотел Даница“

цијене умјерене, јела и услуга уредна, најучтивије молимо за посјету.

С поштовањем
гостиничар
Н. Т. Марковић.
Телеграфски наслов: Даница Вир-Пазар.
P. 46 Бр. 74 1—8

Нашем незабрављеном другу

Поручику ЛАЗАРУ ЦЕРОВИЋУ

даваћемо помен у Влашкој Цркви у неђељу 15 маја т. г. у 10½ сати прије подне.

Цетиње, 13. маја.

Покојникови ближи другови.

P. 28 Бр. 75 1—1

Моме никад непрежаљеном брату

ЛАЗАРУ

даваћу четрдесетодневни парастос у цркви барској у суботу 21. маја, т. г. у 9 сати прије подне, чега ради позивам пријатеље и познанике да присуствују парастосу.

Бар.

Ожалошћени брат

Гаврило М. Церовић.

P. 37 Бр. 76 1—1

Мом нигда незаборављеном другу покојном

ЛАЗАРУ М. ЦЕРОВИЋУ

поручику

држаћу четрдесетодневни парастос у храму св. Великомученика Георгија у Подгорици у суботу 21. т. мј. у 9 сати.

Позивам све пријатеље, другове и познанике пок. Лазара да присуствују помену.

Свештеник Војин Поповић.

P. 40 Бр. 77 1—1

Друштво Шавничке Читаонице даваће у овдашњој цркви парастос, у суботу 21. маја ове године својим преминулим члановима покојном

Милошу Шаулићу и Лазару Церовићу.

Шавник.

Управа.

P. 26 Бр 78 1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

У болници „Данило I“ послје кратког боловања преминуо је наш нигда непрежаљени муж, односно отац, брат и синовац

ПЕРКО МИЛУТИНОВИЋ

у 28-ој години свога живота, остављајући послје себе ојађелу жену са петоро увиђене дјеце и осталу тужну родбину.

Неможемо припустити, да из дубине ојађелог срца овим путем не захвалимо на прво мјесто г. г. љекарима болнице „Данило I“ и осталом болничком персоналу на великом труду и заузимљивости при лијечењу; детињском проту с грађанством; рјетком предсједнику општине са грађанством; браћи Стијењанима, Црцима, Рогамјанима, Ђурковићима и пријатељима Радовићима стијенским свјештеницима и ђацима на пратњи сријетању и учешћу у нашој тешкој жалости.

Стијена, 10. маја 1905.

У име цијеле ожалошћене родбине

Супруга Видна, син Благо, брат

Милован, стриц барјак. Рајо.

P. 116 Бр 79 1—1